

BİR MELEZ REJİM ÖRNEĞİ OLARAK REKABETÇİ OTORİTERYANİZM

Adnan SEYAZ

Araştırma Görevlisi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Kırklareli Üniversitesi
adnan.seyaz@klu.edu.tr

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı siyasal rejim sınıflandırmaları arasında yeni bir kavram olan rekabetçi otoriteryanizmin melez rejimler arasındaki konumunu ve benzerlerinden farklarını tespit etmektir.

Yöntem: Niteliksel analiz yöntemi ile yapılan araştırma sonucunda melez rejimler üzerine kaynaklara ulaşılmış ve rekabetçi otoriter rejim teorisi incelenmiştir. Farklı ülkelerin tecrübeleri karşılaştırılarak benzerlikler ve farklılıklar değerlendirilmiştir.

Bulgular: Her örnek ülkenin kendi özel koşullarına göre şekillenen melez rejimlerden rekabetçi otoriteryanizmin demokratik rejimlerin unsurlarından yararlanarak meşruiyetini sağladığı ve otoriter yapısını güçlendirerek kalıcılığını artırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Melez rejimler, Rekabetçi Otoriteryanizm, Demokratik Geçiş Dönemi

Bilgilendirme: Bu makale yazar tarafından kaleme alınan “Sovyet Sonrası Rusya Federasyonu’nda Demokrasi Tecrübesi: Rekabetçi Otoriteryanizm” başlıklı doktora tez çalışmasından türetilmiştir.

COMPETITIVE AUTHORITARIANISM AS AN EXAMPLE OF HYBRID REGIMES

Abstract

Objectives: The aim of this study is to determine the place of competitive authoritarianism within hybrid regime theories in the context of political regime classifications

Methods: Competitive authoritarianism theory is analyzed through qualitative analysis of the related literature. Differences and similarities is determined through comparing different regime experiences.

Results: It is revealed that competitive authoritarian regimes as a subtype of hybrid regimes increased their legitimacy through replicating democratic regime peculiarities and increased their stability through authoritarian peculiarities.

Keywords: Hybrid regimes, competitive authoritarianism, Democratic Transition Period

Acknowledgement: This article is derived from the doctorate thesis entitled “Democratic Experience in the Post-Soviet Russian Federation: Competitive Authoritarianism” which was prepared by the author.

Giriş

Otoriter rejimler uzun yıllar boyunca iki ana siyasal rejim tipi olarak kabul gören totaliter rejimler ve liberal demokrasilerin gölgesinde kalmıştır. Bu tür rejimlerin iki ana siyasal rejimden birisine dönüşeceği varsayılmış ve yirminci yüzyılda Juan L. Linz'in sınıflandırmasına kadar ayrı bir rejim türü olarak ele alınmamışlardır. Otoriter rejimlerin kendine özgü bir rejim tipi olarak ele alınmasını siyaset bilimci Linz'e borçluyuz (Özbudun, 2016: 3).

Linz'in tanımlamasından sonra otoriter rejimlere günümüze kadar artarak devam eden ilginin sebebi bu rejimlerin iki ana siyasal rejime dönüşmeyip melez rejim olarak adlandırılan ara tiplerinin ortaya çıkmış olmasıdır. Otoriter rejimler ve demokratik rejimler arasında ortaya çıkan bu gri alan, bu rejimlerin adlandırılması konusunda da teorisyenleri çeşitli unsurlar üzerinde düşünmeye zorlamıştır. Carothers'e göre de geçiş sürecindeki ülkelerin çoğu, ne diktatörlüklerdir ne de açık şekilde demokrasiye yönelmektedirler. Bunlar, bir siyasal gri bölgeye girmişlerdir... Gri bölgedeki ülkeleri demokrasinin tipleri olarak tasvir eden analistler, geçiş paradigmasını, tam da siyasal evrimleri bu paradigmayı sorgulatan ülkelere uygulamaya çalışmaktadırlar (Carothers, 2002: 10).

Fukuyama'nın *Tarihin Sonu* makalesi ile liberal dünyanın zaferini ilan ettiği Soğuk Savaş sonrası dönemde Dünya, melez siyasi rejimlerin çoğalmasına tanıklık etmiştir. Doğu Avrupa, Afrika, Asya ve Latin Amerika'da değişen şekil ve oranlarda hem otoriter hem de demokratik yönetim özellikleri barındıran siyasi rejimler görülmektedir. *Melez rejimler* [1] olarak adlandırılan bu rejimler birçok akademisyen tarafından *tamamlanmamış* ya da *demokrasiye geçiş sürecindeki yönetimler* olarak değerlendirilmiştir. 2000li yılların hemen başında renkli devrimlerin yaşanması, onu izleyen Arap Baharı ve 2011-2012 arasında Rusya'da yaşanan protestolar demokratik geçiş tartışmalarını ön plana çıkarmıştır. Otoriteryan devamlılık (authoritarian persistence) ve otoriteryan bütünleşme (authoritarian consolidation) çalışmalarını gölgede bırakan bu bakış açısının kusursuzluğu, demokratik geçişin birçok örnekte gerçekleşmemesi sonucunda geçerliliğini yitirmiştir (Ambrosia, 2014: 2). Bugün, melez rejimlerin artan sayıda ve güçlü bir şekilde varlıklarını sürdürüyor olmaları geçiş sürecinde oldukları iddiasını bir kenara bırakıp kendilerine özgün özellikleri ile incelenmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır.

Freedom House 2013 verilerine bakıldığında incelemeye alınan 195 bağımsız ülkenin 58 tanesinin melez rejimler tanımımıza denk gelen *kısmen özgür* kategorisinde olduğu görülmektedir [2]. 1972 yılından 2012 yılına kadar kısmen özgür ülkelerin sayısının 38'den 58'e çıkması ve 2002'den beri özgür olmayan ülke sayısından daha fazla sayıda kısmen özgür ülkenin bulunması melez rejimlerin kendilerine has özellikleri ile değerlendirilmeleri gerektiğine işaret etmektedir. Her kıtada bulunan kısmen özgür rejimlerin sınırları içerisinde Dünya nüfusunun %23'ü yaşamaktadır (Freedom in the World, 2013: 11). Melez rejimlerin ne tam kapalı ne de özgür ve demokratik yönetimler olmamaları bir rejimden diğerine değişen farklı özelliklere sahip olmaları sonucunu doğurmuştur. Bu nedenle de teorisyenler farklı adlandırma ve tanımlamalarla ortaya çıkmıştır.

1. Melez Rejimlerin Adlandırılması Problemi

Hükümetlerin yaptığı işlemlerin belli bazıları hemen hemen aynı olduğundan bağımsız devletleri incelerken hepsinin aynı olduğu önyargısına kapılabılıriz. Oysa kendi çağında Aristo, Yunan şehir devletlerinin anayasalarını incelemiş ve çeşitliliklerine dikkat ederek sınıflandırma çabasına girişmiştir (Baylis and Smith, 2001: 38-41). Dolayısıyla hükümet sistemlerinin farklılaşması yeni bir olgu değildir ve adlandırılmaları da sınıflandırılmaları kadar zordur. Çünkü sosyal kuramcı, adlandırma ve sınıflandırma çabası içinde hükümet sistemlerini belli kategorilere hapsedme ihtiyacı içerisinde hareket eder. Böylece, herhangi bir kategorideki sistem aslında diğer kategorideki bir sistemle benzer özellikler de taşıyabilir. Bu sebeple Linz, bir kavramı tanımlamanın en kolay yolunu onun ne olmadığını söylemek şeklinde açıklamaktadır (Linz, 2012: 15). Demokrasinin ne olduğunu Dahl'a referansla bildiğimizi varsayan Linz, otoriter ve totaliter rejimleri incelediği çalışmasında otoriter rejimi şu şekilde tanımlamıştır:

"Sınırlı, fakat sorumlu olmayan bir siyasal plüralizme yer veren; işlenmiş ve yol gösterici bir ideolojiye değil, kendine özgü zihniyetlere sahip olan; gelişmelerinin bazı aşamaları dışında, yaygın ve yoğun bir siyasal mobilizasyon yaratmayan; bir liderin veya bazen küçük bir grubun, biçimsel yönden iyi belirlenmemiş fakat fiiliyatta oldukça tahmin edilebilir sınırlar içinde iktidarı kullandıkları siyasal sistemler" (Allard ve Littunen, 1975: 255).

Ergun Özbudun, Linz'in bu tanımından üç önemli unsura dikkat çekmektedir: sınırlı plüralizm, bir ideolojiden ziyade bir zihniyetin varlığı ve siyasal mobilizasyonun düşük düzeyde oluşu. Bu üç unsur da otoriter rejimlerin, totaliter ve liberal demokrat rejimlerden herhangi bir kutba konmasına imkân vermeyen özelliklerdir. Linz'e göre:

Plüralizmin sınırlandırılması, hukuki veya fiili olabilir; uygulamanın etkinliği az veya çok olabilir; bu sınırlama, salt siyasal gruplara inhisar ettirilebileceği gibi, menfaat gruplarını da kapsayabilir; yeter ki, devletçe yaratılmamış veya ona bağımlı olmayan ve siyasal süreci şu ya da bu yönde etkileyen birtakım gruplar mevcut olsun. Bazı rejimler, sınırlı sayıda bağımsız grupların veya kurumların siyasal katılmasını kurumsallaştırmak, hatta bunların ortaya çıkmalarını teşvik etmek noktasına gidebilirler; ancak bunu yaparken, hangi grupların varlığına hangi şartlar altında müsaade edileceği konusundaki nihai kararın yöneticilere ait olduğunda da kuşkuya yer bırakmazlar. Üstelik siyasal iktidar, bu gruplara karşı hayli duyarlı olsa bile, bunlar aracılığıyla vatandaşlara karşı hukuken ve/veya fiilen hesap verme durumunda değildir (Linz, 2012: 139).

Otoriter rejimler veya demokrasilerin işleyişlerinin ülkeden ülkeye, kültürden kültüre değişmesi tanımlarının yapılmasını da zorlaştırmaktadır. Kaldı ki *Üçüncü Dalga* demokratikleşmeden bahsedilmesinin üzerinden çeyrek yüzyıl geçmesine rağmen hala üzerinde hemfikir olunan bir demokrasi tanımı dahi bulunmamaktadır. Çünkü araştırmacı, belirlediği kavramlara ve kıstaslara dayanarak herhangi bir siyasal yönetimi demokrasi, yarı demokrasi ya da otoriter rejim olarak tanımlayabilecektir. Örneğin; Brejnev döneminde Sovyet ideologları Sovyetler Birliği'ni bir demokrasi, hatta demokrasinin de en gelişmiş hali, olarak tanımlayabilmişlerdir (Fish, 2005: 15). Bu durumda melez rejimlerin adlandırılması daha da içinden çıkılmaz bir hal alabilmektedir. Bu nedenle *melez rejimlerin* adlandırılması problemine öncelikle bu kavramın kendisinin açıklanmasıyla başlanmalıdır.

Rejim kavramı ile vurgulanmak istenen belli bir nüfusu barındıran toprak parçası üzerinde resmi olarak tanınan veya gayri resmi olarak var olan normlar ve kurumların oluşturduğu hükümet sistemidir (McLean ve McMillan, 2009: 454). Öyleyse, norm ve kurumlar o toprak parçası üzerindeki rejimin tipini belirlemektedir. Eğer yeterli düzeyde demokratik özellikler içeriyorsa o rejim demokrasi olarak adlandırılabilir; ancak seçimlerin yapılamadığı, muhalefetin yok edildiği veya fiili olarak tek adayın bulunduğu, medyanın kontrol altında tutulduğu rejimler ise otoriter olarak nitelenecektir. Demokrasi niteliklerini yeterli ölçüde karşılayamayan ancak evrensel oy, düzenli seçimler, muhalif partilerin varlığı gibi özellikler barındıran rejimler ise otoriter olarak da tanımlanamayacağından *melez rejimler* olarak adlandırılmaktadır [3].

Schumpeter demokrasi tanımı için makamların halkın oyunun rekabetçi seçimlerde yarışarak alındığı bir siyasi sistemi yeterli görmektedir (Schumpeter, 2006: 269). Klasik demokrasi doktrinini açıkladıktan sonra kendi eleştirilerini belirterek demokrasi üzerine alternatif bir teori ileri sürmüş ve klasik olanı ters yüz etmiştir. Ona göre demokrasi serbest pazar mantığı ile çalışmalı ve siyasi partiler tıpkı şirketler gibi müşteriler yani bireylerin oyları için yarışmalıdır. Seçmenler hangi partiyi seçeceklerini kendileri belirleyecekler, beklentilerini karşılamayan partiler sonraki seçimlerde oy kaybedecek ve cezalandırılmış olacaklardır. Schumpeter böylece belirli bir tanıma varmaktadır:

“Demokratik metod, bireylerin, halkın oyunu alabilmek için rekabetçi mücadele yoluyla karar verme gücünü elde edebilmesine imkân veren siyasi kararları almayı sağlayan kurumsal düzenlemelerdir“ (Schumpeter, 2006: 269).

Dahl ise *poliarşi* olarak tanımladığı siyasi sistemde daha fazla unsurun varlığına dikkat çekmiştir. Dahl'a göre evrensel oy ilkesi çerçevesinde özgür, adil ve rekabetçi seçimlerin varlığına ek olarak vesayetçi herhangi bir otoritenin bulunmaması, ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğünün de bulunduğu temel hak ve özgürlüklerin korunması, farklı bilgi kaynaklarının bulunduğu çoğulcu bir siyasal sistemin benimsenmesi gerekmektedir (Diamond, 2002: 21-22). Bu demokrasi tanımlamalarından Schumpeter'in asgari unsurlar içeren tanımı üzerinde fikir birliğine varıldığını varsaydığımızda bile cevapsız sorular kalmaktadır. Örneğin; Larry Diamond özgür, adil ve dürüst seçimlerin hangi şartlar altında gerçekleşeceğinin net olmadığını belirtmektedir. Benzer şekilde Rusya, Nijerya ve Endonezya gibi geniş coğrafyaya yayılan ülkelerde partilerin kampanyalarının adil olup olmadığının nasıl belirleneceğinin veya seçilmiş kişilerin gerçekten ülkedeki en güçlü karar vericiler olup olmadığının nasıl bilineceği gibi can sıkıcı soruların varlığını devam ettireceğini söylemektedir (Diamond, 2002: 22). Demokrasinin belki de en çok bilinen tanımı ise Robert Dahl'ın demokrasinin gerçekleştirilemeyecek bir ideal olmasından hareketle *poliarşi* olarak adlandırarak betimlediği yönetim sistemidir. Dahl *poliarşinin* özelliklerini şöyle sıralamaktadır:

- Hükümet kararlarının anayasal olarak seçilmiş kişilerin elinde bulunması;
- Seçimle işbaşına gelen kişilerin baskı ve zorlamanın olağandışı olduğu düzenli ve adil seçimlerle belirlenmesi;
- Tüm yetişkinlerin oy kullanma hakkının bulunması;
- Tüm yetişkinlerin seçilme hakkının bulunması;
- Siyasal konularda tüm vatandaşların cezalandırılma korkusu olmadan kendilerini ifade etme özgürlüklerinin bulunması;
- Farklı bilgi kaynaklarının var olması ve vatandaşların bağımsız siyasi partiler ya da çıkar grupları halinde örgütlenebilmeleri (Dahl, 1982: 11).

Demokrasi tanımlamalarının bu kadar farklılaşması melez rejimlerin adlandırılmasına da yansımaktadır. 1990larda üçüncü dalga demokratikleşme yorumları arasında siyasal rejimler demokrasi kavramına getirilen sıfatlarla tanımlanmıştır. *Sıfatlarla demokrasi* başlığıyla anılan bu dönemi, melez rejimlerin otoriter devamlılıkta ısrarı üzerine, 2000li yıllarda otoriteryanizmin başına sıfatların getirilmesi izlemiştir (Collier ve Levitsky, 1997: 430-451). Zira Vladimir Gelman'a göre otoriter yönetimlerin rejimlerini konsolide etmeleri çok daha zor bir iştir. Otoriter liderler aynı anda iki mücadele vermek zorundadırlar; ilki vatandaşların başkaldırılarına karşı diğeri ise elitlerin başkaldırılarına karşı verilecek mücadeledir (Gelman, 2015: 7). Bu da otoriter yönetimlerin adlandırılmasında da sıfatlara başvurulması ihtiyacını doğurmuştur. Kavram karmaşasının önüne geçme ve doğru tanımlama yapma amacıyla atılan bu adım aslında sadece aynı tartışmanın demokrasi üzerinden değil de otoriteryanizm üzerinden devam etmesini sağlamıştır (Gilbert ve Mohseni, 2011: 271).

Bu bağlamda karşımıza Morlino'nun tespit ettiği şu farklı tanımlar çıkmaktadır (Morlino, 2008, s. 1): seçim demokrasisi (Larry Diamond), kısmi demokrasi (*partial*-David Epstein), illiberal demokrasi (Fareed Zakaria), arızalı demokrasi (*defective*, Croissant ve Merkel), yarı demokrasi (Ottaway), rekabetçi otoriteryanizm (Levitsky ve Way), seçimli otoriteryanizm (Schedler). [4]

Tablo 1: Melez Rejim Sınıflandırması (2008)

Kategori	Hukuksuz Demokrasi	Himayeli Demokrasi	Sınırlı Demokrasi
Ülkeler	Afganistan, Arnavutluk, Bahreyn, Bangladeş, Bolivya, Burkina Faso, Merkezi Afrika Cumhuriyeti, Kolombiya, Ekvador, Gürcistan, Guatemala, Haiti, Honduras, Kırgızistan, Lübnan, Malavi, Malezya, Karadağ, Mozambik, Nikaragua, Nijerya, Paraguay, Filipinler, Solomon Adaları, Sri Lanka, Tanzania, Tonga, Uganda	Ermenistan Cibuti Etiyopya Fiji Gabon Ürdün Fas Singapur Venezuela	Burundi Komorlar Gine-Bissau Gambiya Haiti Kuveyt Moritanya Nijer Türkiye Yemen

Kaynak: Morlino, 2008.

Morlino 2008 yılında yayınladığı çalışmasında tespit ettiği 47 melez rejimi değerlendirmiş ve yaptığı sınıflandırmada üç farklı özellikte yönetim ile karşılaşmıştır (Bknz: Tablo 1). Ona göre eğer belli aktörler vatandaşların sandığa yansıyan gerçek iradesine, protesto haklarına engel oluşturuyorsa bu yönetime *himayeli (protective) demokrasi* denir ve bu tanımlama da Croissant ve Merkel'in ordu gibi aktörlerin başat rolde olduğu *domain demokrasi* tanımına denk gelmektedir. Domain demokraside ordu, gerilla güçleri veya iş dünyası çevresi gibi toplumun tüm katmanlarına hâkim olan veto güçleri demokratik bir şekilde seçilmiş liderliği saf dışı bırakmaktadır. Gerilla güçlerinin önemli sektörleri idare ettiği dönemler süresince Paraguay, Tayland ve Kolombiya bu rejimlerin örneklerini oluşturmuştur (Schmidt, 2002: 158).

Evrensel oy hakkının var olduğu, seçimle doldurulan makamların çok partili adil seçimlerle belirlendiği, ancak; temel hak ve özgürlüklerin garanti altına alınmadığı, muhalif siyasal partilerin etkili olamadığı ve medyanın iktidarın tekelinde bulunduğu rejimleri ise *sınırlı (limited) demokrasi* olarak adlandırmaktadır. Bu tanım da Zakaria'nın *illiberal demokrasi* olarak tanımladığı rejime denk gelmektedir. Son olarak, herhangi bir

vesayetçi kurumun bulunmadığı fakat yönetimin yaygın hukuksuzluk süreci içerisinde olağan işlevlerini yerine getiremeyip seçim süreçlerini dahi sürdürülebilir bir şekilde yürütemediği durumlara *hukuksuz demokrasi* kavramını yakıştırmıştır (Morlino: 9-11). Morlino'nun bu sınıflandırma içerisinde yer vermediği Rusya'ya çalışmasının devamında *otoriter bağlamda belirsiz bir dönem yaşayan ülkeler* arasında yer verdiği görülmektedir.

Fareed Zakaria 1997'de yayınlanan makalesine seçimlerin özgür ve adil olduğunu kabul etsek bile seçilenlerin barışçıl bir şekilde bir arada yaşamaya karşı olan faşist, ırkçı ve ayrılıkçı olabileceğini düşünmemizi isteyerek başlar. Ona göre bu durumda bir ikilem ortaya çıkmaktadır: demokratik bir şekilde iktidara gelen güçler rutin bir şekilde anayasaların belirlediği güçlerinin sınırlarını aşmakta ve vatandaşlarını temel hak ve özgürlüklerinden yoksun bırakmaktadır. Zakaria'ya göre Peru'dan Filistin'e Sierre Leone'den Slovakya'ya yerleşen bu sistem ile birlikte demokrasi yaygınlaşırken anayasal liberalizm gerilemektedir. Dolayısıyla uluslararası alanda rahatsız edici bir olgu olarak *illiberal demokrasi* yükseliştir (Zakaria, 1997: 1).

Marina Ottoway ise melez rejimlerin kasıtlı olarak dayanıklı olacak şekilde tasarlandığını ileri sürmektedir. Kazakistan, Malezya, Peru, Singapur gibi örnekleriyle demokrasinin resmi tuzaklarına yer veren ve biraz da iktidar mücadelesi için alan bırakan bu ülkelerin siyasi liderlik krizleri yaşamaya da eğilimli olduklarını belirtmektedir. Bu özelliklerinden dolayı da geçiş dönemindeki hükümetler veya kusurlu demokrasiler olarak değil de *yarı otoriter* veya *yarı demokrasi* olarak adlandırılacaklarını ifade etmektedir (Ottaway, 2003: 3-6).

Tablo 2: Rejimlerin Sınıflandırılması

Demokratik Rejimler	Demokratik Olmayan Rejimler	
1-Seçim Demokrasisi	1-Seçimli Otoriter (Pseudo ya da Hibrid) Rejimler	2-Kapalı Rejimler
2-Liberal Demokrasi	<i>Rekabetçi Otoriter Rejim (R.O.R.)</i>	---
----	Rekabet Olmayan (Hegemonik) Rejimler	---

Kaynak: Diamond, 2002.

Diamond ise rejim sınıflandırmasını demokratik ve demokratik olmayan rejimler şeklinde ikiye ayırarak yapmakta ve bizim melez olarak adlandırdığımız rejimleri demokratik olmayan rejimler altında saymaktadır (Bknz: Tablo 2). Bu sınıflandırmaya göre seçim demokrasileri ve liberal demokrasiler demokratik rejimler olarak adlandırılmakta, seçimli otoriter rejimler ve kapalı rejimler ise demokratik olmayan rejimler olarak adlandırılmaktadır. Seçimlerin yapıldığı rejimleri demokratik ve demokratik olmayan şeklinde ikiye ayırdığı görülen Diamond, bu iki rejim arasındaki farkı Schedler'e referansla seçimlerin anlamlılığı, kapsayıcı ve adil olması, özgürlüklerin kullanılabilirliği ile açıklamaktadır (Diamond, 2002: 28).

Seçimlere girebilmenin önündeki hukuki bariyerler ne kadar az ise, seçmenler sandığa gittiklerinde tercihlerini ne kadar fazla kendileri belirliyorsa ve muhalif partiler ne kadar rahat ifade ve toplanma özgürlüklerini kullanabiliyorlarsa rejim o kadar *seçim demokrasisine* yaklaşmaktadır. Aksi halde, örneğin iktidar partisinin medyayı kontrol altına alması, ekonomik kaynakları parti yararına kullanması ve iktidarın getirdiği olanaklarla muhaliflerin sesini kısma çalışması rejimi *seçimli otoriter rejim* statüsüne yaklaştırmaktadır. Daha zor olanı ise rekabetçi otoriter rejimler ile seçimli hegemonik rejimleri tanımlamak olacaktır. Şüphesiz burada en önemli faktör muhalefetin varlığı ve muhalif partilerin faaliyetlerini rahatça gerçekleştirerek seçimlerde karşılığını alıp alamamaları olacaktır. Bu durumda *seçimli hegemonik rejimlerde* hâkim partinin parlamentoda neredeyse tüm sandalyeleri aldığı görülmektedir. Nitekim Singapur'da %95'in üzerinde, Mısır'da Arap Baharı öncesinde %80 düzeyinde oy alan iktidar partisi tüm sisteme hâkimdi (Diamond, 2002: 28). Kazakistan'da da Sovyet sonrası ilk ve tek lider olan Nursultan Nazarbayev Nisan 2015'teki başkanlık seçimlerinde %98 oy oranı ile seçilerek %95'in üzerindeki oy oranlarıyla seçilme geleneğini sürdürmüştür (Haberrus, 2015). Ancak seçimlerin rekabet içerisinde geçmesi, her zaman ülkede belirli bir düzeyde özgürlüğün tecrübe edildiği anlamına da gelmemektedir. İşte bu yüzden rekabetçi otoriter rejimleri tespit etmek için birden fazla değişkene ihtiyaç duyacağız.

Andreas Schedler *seçimli otoriteryanizm* olarak adlandırdığı bu rejimlerin sınırlı, kusurlu veya bozuk demokrasiler olarak adlandırılmayacaklarını, bu sebeple yanlış kavramlardan kurtulmak gerektiğini ifade etmektedir. Melez rejimler birer otoriter yönetim örnekleridir. Demokratik bir yönetim sadece herhangi bir şekilde düzenlenen seçimlerle gerçekleşmemekte ve asgari demokratik normları gerektirmektedir. Oysa seçimli otoriteryan rejimlerde böyle bir kaygı bulunmamaktadır (Schedler, 2002: 36-50). Seçimli otoriter rejimler kendine özgü özellikler barındırdığından kurumsal yapılarının ne kadar sağlam olduğu da iç ve dış siyasette değişen koşullara verdikleri tepkilere göre ortaya çıkacaktır:

“Siyasi aktörlerin belirli kısıtlara nasıl adapte olduğunu anlamamız gerekmektedir, fakat buna ek olarak bu kısıtları nasıl aştıkları ve dönüştürdüklerini de anlamalıyız. Aksi takdirde bu rejimlerin tanımlayıcı esaslarını görmezden geliriz” (Schedler, 2013: 373).

M. Steven Fish ise *demokrasi* ve *otoriteryanizm* tanımlamalarının kendilerinin sorunlu olduğu iddiasına dayanarak rejimleri açık veya kapalı rejimler olarak değerlendirmeyi tercih etmektedir. Zira demokrasi bir yönetimi, yönetim çeşitleri arasından da devlet üzerinde halk kontrolü olan bir yönetimi ifade etmekten; otoriteryanizm sadece bir yönetim tarzıdır. Sert bir yönetimi ifade eder fakat kimin yönettiğine dair bir şey söylemez. Dolayısıyla da kavramsal olarak birbirlerinin karşısına yerleştirilecek kavramlar değildir. Ölçülmesi gereken de rejimin açıklığı/kapalılığıdır (Fish, 2005: 19). Bu ölçümü yaparken yukarıda bahsedilen diğer teorisyenler gibi sadece seçimlerin düzenli bir şekilde yapılması ile yetinmeyerek siyasi haklar ve temel özgürlüklerin güvence altında olmasına bakmaktadır. Ülkeleri bu kıstaslara göre değerlendirirken *State Capacity Survey*, *The EIU*, Kaufmann, *Voice and Accountability Scores*, *Freedom in the World* and *Nations in Transit*, *Human Rights Database* ve *Reporters Without Borders* gibi kuruluşların ölçme yöntemlerini dikkate almaktadır.

Steven Levitsky ve Lucan A. Way rejimdeki muhaliflerin dinamik bir şekilde iktidar için mücadele edip edememelerine bakarak Soğuk Savaş sonrasında yukarıda bahsettiğimiz rejimler ve daha fazlasının (Kamboçya, Nijerya, Rusya, Sırbistan vs.) rekabetçi bir yönetim barındırdıklarına kanaat getirmektedir. Ancak; seçimlerde manipülasyon, medyaya olan erişimin adil olmaması, kamu kaynaklarının suistimal edilmesi, farklı derecelerde şiddete başvurulması gibi sebeplerle bu rejimlerin demokratik olamayacağı ve ancak *rekabetçi otoriteryanizm* olarak adlandırılacaklarını iddia etmektedir (Levitsky ve Way, 2010: 3). Onlara göre bu rejimler minimum standartlarıyla dahi demokrasi tanımını karşılamamaktadır ve eğer bir tanımlama yapılacaksa bu demokrasi üzerinden değil de otoriter rejim tanımı üzerinden yapılmalıdır.

Melez rejimlerin demokrasi olma yolunda hareket ettiklerini varsayan tanımlamalar da yanıltıcıdır. Bu iddianın ampirik bir temeli yoktur. Soğuk Savaş sonrasında melez rejimler farklı yollara yönelmişlerdir. Gana, Meksika ve Slovakya gibi bazıları demokratikleşirken Malezya ve Tanzanya gibi bazıları istikrarlı yönetimlerine devam etmiştir. Belarus ve Rusya gibi bazı rejimler ise giderek daha fazla otoriter olmuşlardır. Gürcistan, Madagaskar gibi rejimler ise dağılmış, fakat yerlerine yeniden otoriter yönetimler gelmiştir (Levitsky ve Way, 2010: 4). Bu nedenle 2018 yılı itibarıyla halen rekabetçi otoriter yönetimlerin varlığını sürdürdüğünü tespit ettikten sonra bunları demokratik geçiş yaşayan ülkeler olarak adlandırmak doğru olmayacaktır. Aksine sorulacak soru neden aralarından bazıları demokratikleşirken bazılarının ise otoriter kaldığı olmalıdır.

Levitsky ve Way bu sorunun cevabına ulaşabilmek için iki değişkeni - Batı ile yakın ilişkiler (ya da bağımlılık) ve iktidardakilerin örgütsel güçleri - incelemiş ve üç argüman üretmişlerdir. Buna göre, Doğu Avrupa ve Amerika Kıtasında olduğu gibi ABD ve AB'ye yakın olan ülkeler 1990 sonrasında rekabetçi otoriter rejimlerden demokrasiye geçişi tecrübe etmişlerdir. Batıya yakınlık; otokratik uygulamaların uluslararası alanda yüksek sesle dillendirilmesi, Batı'nın cevap verme olasılığının yüksek olması, ülke içerisinde muhalif kişi veya kurumların daha fazla olması ve muhatap bulabilmesi, kaynakların ve prestijin muhaliflere yönlendirilebilmesi açısından otoriter yönetimin devam etmesini çok maliyetli hale getirmiştir (Levitsky ve Way, 2010: 23).

Tahmin edilebileceği gibi ikinci argüman da Batıya yakınlığın olmadığı ya da az olduğu Afrika ve eski Sovyet ülkelerinde demokratikleşmenin gerçekleşmemesi ve ülkenin geleceğinin daha çok iç faktörler ve iktidarın istekleri doğrultusunda şekillenmesidir. Böylece Malezya gibi iktidarın güçlü şekilde örgütlendiği ülkelerde rekabetçi otoriter yönetim varlığını 2000'li yıllara taşıyabilmiştir. İktidarın güçlü şekilde örgütlü olmadığı ülkelerde ise seçimlerin manipüle edilmesi, muhaliflerin asimile edilmesi mümkün olmamaktadır. Tsygankov, Yeltsin dönemi Rusya'sının özellikle ilk yıllarını bu şekilde tanımlamaktadır (Tsygankov, 2005: 133). Batı desteğine hem ekonomik hem de siyasal destek ihtiyacının en üst seviyede olduğu dönemlerde hem Batı

ülkeleri hem de IMF, Dünya Bankası, OECD, AB ve NATO gibi kurumlarla işbirliği aranacaktır. (Tsygankov, 1997: 2). Bu ülkelerde Batının baskısının hissedilebileceği tahmin edilse de Rusya gibi ekonomik ve stratejik önemin dış baskıları engelleyebildiği ülkeler bu sayede otoriter yönetimlerini sürdürebilmişlerdir (Levitsky ve Way, 2010: 24).

2. Rekabetçi Otoriter Sistemlerin Tanımlanması

Demokrasi ile totalitarizm arasındaki siyasal rejimleri adlandırmak oldukça zor olduğundan farklı tanımlamalarla karşı karşıya kalıyoruz. Melez rejim türlerini demokrasinin yukarıda saydığımız unsurlarının belli bazılarını barındırarak farklı partilerin yarışına müsaade ettiği için rekabetçi, iktidarda olanların konumlarının imkânlarını da kullanarak muhalefetin iktidar değişikliğine yol açacak boyuta ulaşmalarını engellediğinden otoriter olarak adlandıran Levitsky ve Way'ın tanımlamasını temel alacağız. Şüphe yok ki melez rejimler, doğaları gereği ülkenin siyasi kültürü, partilerin liderleri, ülkedeki muhalefet geleneği ve uluslararası konjonktüre göre farklı unsurlar barındırmakta ve kendi aralarında da oldukça farklılaşmaktadırlar.

Rekabetçi otoriter rejimler hem demokrasilerin hem de otoriter yönetimlerin bazı karakteristik özelliklerini taşıyan melez rejimlerdir. Dahl, Huntington, Schmitter ve Karl'ın demokrasi tanımlamalarında özgür, adil ve rekabetçi seçimler, genel oy hakkının var olması, bireysel özgürlüklerin (ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğü dâhil) koruma altında olması, rejimde herhangi bir vesayetçi kurumun yer almaması şeklinde dört unsur tespit edilebilmektedir. Levitsky ve Way bu dört unsura bir de muhalefet ile iktidarın *eşit şartlar altında yarıştığı bir alanın varlığını* dâhil etmiştir. Onlara göre iktidar ile muhalefet arasındaki mücadelede iktidarda olmanın getirdiği bir avantaj olmasına rağmen muhalefetin etkili bir şekilde muhalefet edebilmesini engellememelidir (Levitsky ve Way, 2010: 6). Aksi takdirde bu siyasal rejim demokrasi olmaktan uzaklaşacak ve demokrasi ile otoriter rejim arasındaki sürekli çizgide otoriter rejime yaklaşacaktır.

Levitsky ve Way tarafından sonradan eklenen eşit şartlar altında yarışma ilkesi aslında demokrasi tanımlamalarının tamamının doğasında bulunmaktadır. Bu ilke hayati önemdedir, çünkü iktidarda bulunan partinin medyaya ayrıcalıklı erişimi ya da finansal kaynakların kullanım imkânını elinde bulundurması demokrasinin temel unsurları olan özgür ve adil seçimler ilkesini etkileyebilmektedir. Zaten rekabetçi otoriter rejimleri otoriter rejimlerden ayıran tek önemli özellik de muhalefetin iktidara gelebilmek için mücadele edebildiği alanın anayasal olarak tanınmasıdır (Levitsky ve Way, 2010: 7). Bu rejimlerde muhalif partiler yasaklanmaz, düzenli olarak yapılan seçimlerde kampanyalarını yürütüp adaylarıyla iktidar için mücadele edebilirler. Onlara göre rekabetçi otoriteryanizm şöyle tanımlanmaktadır:

“Rekabetçi otoriter rejimler resmi demokratik kurumların var olduğu ve geniş kitleler tarafından iktidara ulaşmanın birincil yolu olarak görüldüğü sivil rejimlerdir. Ancak bu sivil rejimlerde, görev başındakiler devlet makam ve kaynaklarını kötü amaçla kullanarak rakiplerine karşı üstünlük elde ederler. Bu rejimler, muhalif partilerin iktidara ulaşabilmek için demokratik kurumlar aracılığıyla mücadele edebildikleri için rekabetçi; fakat mücadele alanı görev başındakilerin isteğine göre belirlenmeye meyilli olduğundan demokratik değildir. Böylece rekabet gerçek fakat adil değildir” (Levitsky ve Way, 2010: 5).

Brownlee'nin 1974'ten 2004'e kadar incelediği 158 rejime ait bilgilerden ortaya çıkardığı sonuç melez rejimlerin kapalı rejimlere göre seçim demokrasilerine dönüşmeye yatkın olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada Türkiye askeri darbenin ardından ilk seçimini yaptığı 1983 yılından sonraki dönemde seçim demokrasisi kategorisinde yer alırken Rusya da 1993 yılında anayasanın kabulünden 2003 yılına kadarki dönemde seçim demokrasisi olarak kategorilendirilmiştir. Benzer şekilde 2004 yılı sonrası Ukrayna, 1990-2008 yılları arasında Polonya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Bulgaristan ve Romanya da seçim demokrasisi olarak belirlenmiştir (Brownlee, 2009: 523). Ancak, bu rejimler arasında seçimlerin manipüle edildiği ve böylece iktidardaki partinin tekrar tekrar göreve gelme olanağına kavuştuğu rejimleri de tespit eden Brownlee, bu rejimlere *seçimli otoriteryanizm* (rekabetçi ya da hegemonik) kavramını uygun görmüştür.

Çalışmasında rejimleri karşılaştırabilmek için yaptığı somutlaştırmada iktidar partisinin %75'ten fazla oy aldığı ve muhalefetin yok edilmek haricinde birçok baskıya maruz kaldığı durumları *hegemonik otoriteryanizm* olarak adlandırmıştır. İktidar partisinin %75'ten daha az oy aldığı ve diğer partilerin de parlamentoda kendilerine yer bulabildiği rejimlere ise *rekabetçi otoriter rejimler* demmiştir. Brownlee'nin çalışmasından çıkan ilginç sonuç ise 1990-2004 yılları arasında incelediği 158 rejimden seçimli demokrasiye geçiş yapan 54 ülkenin yarısının rekabetçi otoriter rejimlerden seçimli demokrasiye dönüştüğünü tespit etmiş olmasıdır (Brownlee, 2009: 529-530). Ancak manipüle edilen seçimlerde muhalefetin iktidar olmasının çok zor olması

ya da mümkün olmaması, seçimli demokrasiye geçişin yaşanması için öncelikle rekabetçi otoriter rejimin bir şekilde çökmesini gerektirmiştir.

Rekabetçi otoriter rejimlerin bünyesinde bulunan özellikler Brownlee'ye göre izleyen rejimin en azından minimum standartlarıyla demokratik bir yönetim olmasına katkıda bulunacaktır. Brownlee'nin iyimser yorumunun aksine Levitsky ve Way ise çeyrek yüzyıl ayakta kalan rekabetçi otoriter rejimlerde iktidarın seçimler, medya, parlamento ve yargı yoluyla kendisine alternatif bir muhalefeti etkisiz hale getirdiğini savunmaktadır. Bir başka deyişle kâğıt üzerinde tam saygı gösterilen özgürlüklerin fiiliyatta çiğnendiği ve yasal cezaların uygulanmasının keyfi olduğu bir yönetimden bahsedilmektedir (Usul, 2014: 24).

Brownlee rekabetçi otoriter rejimlerin hayatta kalmasını ülke siyasetini yönlendiren iktidar partisi ve bu partideki elitlerin uzun dönemli tutarlılıklarının belirlediğini ileri sürmektedir. (Brownlee, 2007) Levitsky ve Way, rejimlerin Batı ile yüksek veya alçak düzeyde ilişkilerinin olması ile iç siyasette iktidarın örgütsel gücünün rekabetçi otoriter rejimin ömrü üzerinde belirleyici olduğunu iddia etmektedir. (Levitsky ve Way, 2010: 37-74). Schedler ise seçimsel otoriter rejimlerde iktidar ve muhalefetin tam bir belirsizlik halinde rejimin kaderi üzerine mücadele ettiğini düşünmekte ve seçimlere bu açıdan bakmaktadır. Rekabetçi otoriter rejimlerde iktidar, bir yandan görevi başında kalmak ancak diğer yandan da rekabetin devam ettiğini ispatlamak zorundadır. Bu sebeple her rejim gelişmelere farklı tepkiler verebilmekte zaman zaman da birbirlerinin kullandığı mekanizmalara başvurabilmektedir. Rekabetçi ve otoriter olmanın çelişkili doğası gereği siyasi aktörler mevcut düzeni koruma ve değiştirme ihtiyacı doğrultusunda sürekli bir çaba göstermek zorundadır (Özekici, 2017: 127). Bu çaba kaçınılmaz bir şekilde iktidar ile muhalefet ve iktidar ile halk arası ilişkilere; dolayısıyla da karşı karşıya geldikleri her platforma yansiyacaktır.

Bu sebeple, rekabetçi otoriter rejimlerde iktidar ve muhalefetin halka mesajlarını iletebildiği ve hem halk hem de muhalefet ile karşı karşıya geldiği platformların (seçimler, medya, parlamento, yargı, protestolar, elitler arası ilişkiler) analiz edilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Bu platformlar aynı zamanda rekabetçi otoriter rejimlerde iktidar ve muhalefetin mücadele ettiği eşit olmayan oyun sahasının üç boyutuyla (kaynaklar, medya ve hukuk) da örtüşmektedir (Özbudun, 2014: 2). Her platformda iktidarın izleyebileceği değerlendirilen yollar başarılı olması halinde rekabetçi otoriter rejimin devamlılığını sağlayan faktörleri tespit etmemize imkân sağlayacaktır. Aksi takdirde de muhalefetin tutumu veya olası halk hareketinin iktidar karşısında etkinliği rekabetçi otoriter rejimlerin zayıf yanlarını görünür kılacağından oldukça değerlidir.

2.1. Seçimler

Melez rejimlerin demokrasi ve totaliter sistemlerden ayrıştığını tespit edebileceğimiz alanlardan en önemlisi şüphe yok ki seçimlerdir. Melez rejimlerde iktidar seçimlerin düzenlenmesi konusunda bir ikilem yaşamaktadır. Adil bir rekabet ortamında gerçekleşen seçimler, iktidarı koltuğundan etme potansiyeli taşıdığından yine iktidar tarafından istenmemektedir. Oysa diğer yandan seçimler iktidara meşruiyet kaynağı oluşturarak koltuğunda güvenle oturmasını sağlayan araçlardır. Bu sayede kamu kurumlarına yapılacak atamalar gerçekleştirilerek istenilen program uygulanabilir, toplumda oluşan gerilimin emilmesi için seçimler bir kanal olarak kullanılabilir ve hatta kamuoyunun menfaati bu yolla şekillendirilebilir (Petrov, Lipman ve Hale, 2014: 2).

Aslında iktidarda bulunan partinin belli oranda avantaja sahip olması (hazine yardımı, kayırma yoluyla iş imkânı sağlama, uygun sosyal politikalar, medya ve kaynaklara ayrıcalıklı ulaşım) tüm demokrasilerde vardır. Ancak demokrasilerde iktidar bu imkânlara rağmen muhalefetin yarışma kapasitesini elinden almaz. Manipülasyon siyasi yarışını etkileyecek derecede ve tek taraflı olduğu zaman demokrasi ile bağdaşmamaktadır. (Özbudun, 2014) Seçimlerin düzenlenmemesi halinde iktidar, muhalefetin ne şekilde ve hangi yolla, ne sertlikte karşısına çıkabileceğini kestiremeyecektir. Dolayısıyla seçimler, toplumda oluşan gerilimi yumuşatarak muhalefetle kalkışma, isyan, devrim ya da darbe gibi yollarda değil de yasal olarak belirlenen bir rekabet çerçevesinde karşılaşma imkânı vermektedir. Ancak tüm bunlar melez rejimlerde iktidarın özgür ve adil seçimler düzenlemek istediği anlamına da gelmemektedir. Tersine, bu rejimlerde iktidarlara bir yandan sağladığı meşruiyet ve diğer işlevleri yüzünden seçimlerden vazgeçemezken diğer yandan da özgür ve adil bir seçim istememektedir.

Kısacası, Schedler'in ifadesiyle demokrasilerdeki belirsizlik riskine girmeksizin, seçimsel meşruluğun meyvalarını toplamak amaçlanmaktadır (Schedler, 2016: 12-15). Bu sebeple de demokratik rejimlerin aksine seçimsel otoriter rejimlerde mücadele, sadece seçim kuralları içerisinde değil, daha da önemlisi, kurallar üzerindedir; çünkü kurallar hemen her zaman, otoriter iktidar sahiplerine avantaj sağlayacak biçimde

düzenlenmiştir (Özbudun, 2016: 46). İktidar, kendisini iktidardan indirme imkânı olan bir seçim istemediğinden resmi veya gayri resmi yollarla seçimlerin özgür bir ortamda adil bir şekilde gerçekleşmesini engellemek isteyecektir. Petrov, Levitsky ve Way'ın sınıflandırmasına göre melez rejimlerde iktidarlar seçimleri etkilemek amacıyla şu yollara başvurumaktadırlar:

- Adayların belli yollarla elenmesi,
- İktidara yakın olan adayların desteklenmesi,
- Muhalif adayların kampanyalarının engellenmesi,
- Özel amaçla düzenlenmiş kural veya barajlarla iktidar yanlısı adayların kayırılması,
- Siyasi alanın rejimin varlığını sorgulamayan partilerle doldurulmasına destek verilmesi,
- Bazı durumlarda da oy sandıkları ve oy sayımı ile hilelere başvurulması (Fish, 2005: 31-53).

2.2. Medya

Rekabetçi otoriter rejimlerde iktidar ve muhalefetin karşı karşıya geldiği platform olarak değerlendirilebilecek bir diğer alan da medyadır. Yazılı ve görsel medya siyasi sistemde birbirleriyle rekabet halindeki partilerin görüşlerini, projelerini, birbirlerine olan eleştirilerini aktarabildikleri en etkili platformdur. Bu yüzden de başlı başına sadece medyanın özgür olup olmaması değil aynı zamanda bu durumun seçimlerin adil olması gibi demokratik bir sistemin hayati önemdeki özelliğini de etkilemektedir. Bu bağlamda, muhalefetin nüfusun çoğunluğuna hitap eden medyaya erişiminin olmadığı bir ortamda seçimlerin adil olmasından da bahsedilemeyecektir. (Akhrarkhodjaeva, 2017) Bu doğrultuda rekabetçi otoriter rejimlerde iktidar partisi konumunun imkânlarını kullanarak televizyon kanallarının, gazetelerin ve radyoların çoğunluğunu kontrol etmektedir. Devlet kontrolünden bağımsız televizyon kanalları, gazeteler, radyo kanalları bulunsa da sadece belli elit kesimlere ulaşabilmektedir.

Devlet kontrolü altında olmasa da ana akım medya kanalları çeşitli şekillerde (patronaj, vekil sahiplik vs.) etki altına alınarak da muhalefetin medyaya erişimi engellenebilir. Örneğin Levitsky'e göre Başkan Kuchma idaresindeki Ukrayna'nın (Temmuz 1994-Ocak 2005) durumu buna örnektir. Kuchma özel medya kanallarını gayri resmi bir ağ oluşturarak kontrol altına almış, televizyon kanallarıyla ilgili kurumun başkanı (aynı zamanda popüler televizyon kanalı I+I'nın da sahibi) tarafından düzenlenen talimatlarla da olayların televizyonlarda nasıl işlenmesi gerektiği bildirilmiştir (Kipiani, İçinde; Levitsky ve Way, 2010: 11). Olayların medyada nasıl işlendiği çok önemlidir, çünkü iktidarda olan bir parti gerekli atamaları da kendisi belirleyeceğinden belli bir süre sonra zaten devletin tüm kademelerinde kendi siyasi duruşuna uygun kişileri yerleştirebilmektedir. Dolayısıyla yaşanan herhangi bir olayda gerçeklerin ortaya çıkarılmasından ilgili devlet kurumları sorumlu olacağından muhalif partilerin seslerini duyurup yanlış yapılanları halka iletebildiği tek platform medya olacaktır. (Koltsova, 2006) Böylece ana akım medyanın da kontrol altına alındığı durumlarda iktidar, olayları kendi istediği şekilde yönlendirebilecek ve neyin doğru neyin yanlış olduğunu kendisi şekillendirebilecektir.

Petrov'a göre son on yılda Rusya'da bu yönde bir adım atılmış ve medya büyük oranda kontrol altına alınmıştır. Ancak Rus liderliği bunu yaparken tıpkı siyasal partilerin seçim rekabetinde olduğu gibi bir yandan medyada çoğulculuğun devam ettiği izleniminin var olmasına dikkat etmiş diğer yandan rejimin popülerliğini tehlikeye sokacak olanları da kontrol altına almıştır. Örneğin, Rusya'da NTV, Birinci Kanal, Rossiya ve bölgesel versiyonlarının yayınlarının rejim tarafından yakından takip edilip yönlendirilmeleri - 2012 verilerine göre nüfusun %89'unun temel bilgi kaynağı televizyon yayınları olan bir toplumda - oldukça belirleyici olmaktadır (Petrov, Lipman ve Hale, 2014: 23). Ancak buna rağmen bağımsız olan ve araştırmacı gazetecilik faaliyetlerini yürüten dolayısıyla da medyada çoğulculuğun olduğunu gösteren *Kommersant*, *Vedomosti* gibi yazılı medya ve *Ekho Moskvy* gibi radyo istasyonu bulunmaktadır (Lehtisaari, 2015: 5-8). Fakat bağımsız medyanın varlığı, kaynaklarıyla daha kaliteli programlar üreterek izleyicinin karşısına çıkan devlet kanalı ya da iktidar yanlısı kanalların daha fazla reklam toplayarak bir döngü oluşturması sonucu anlamsızlaşmaktadır.

Rekabetçi otoriter rejimlerde temel hakların resmi olarak garanti altına alınmasına rağmen sık sık ihlal edilmesi özelliği medyanın etkili kullanılması yoluyla mümkün olmaktadır. Bu rejimlerde temel haklar usulen garanti altına alınmış olduğundan bağımsız medya ve muhalif gruplar kendilerine sistemde bir yer bulabilmekte ve örgütlenme, protesto haklarını kullanabilmektedirler. Ancak muhalif siyasetçiler, gazeteciler, insan hakları aktivistleri ve hatta yargıçların dahi bu konumları sebebiyle temel hakları sık sık ihlal edilerek tacize, tutuklamaya ve bazen de fiziksel şiddete maruz kalmaktadırlar (*Human Rights Watch*: 466-477).

2.3. Yargı

İktidarın anayasal sınırları zorladığı ve rejimi demokratik yapan unsurları anlamsızlaştırdığı, siyasetin artarak kişiselleştiği melez rejimlerde ilk akla gelecek kurumlardan biri de yargıdır. Bu bağlamda siyasetçilerin yargıya karşı tutumlarının belirlenmesinde, ülkenin melez rejime demokratik bir yönetimden mi yoksa otokratik bir yönetimden mi evirildiği konusu önem kazanmaktadır. Demokratik bir yönetimden otoriter bir yönetime evirilen melez rejimlerde yargı, köklü değişim kurumunun doğası gereği zor olması sebebiyle, rejimde iktidarı sınırlayabilen nadir kurumlardan biri olarak belirebilir. Ayrıca melez rejimlerde iktidarın yargının veto etkisine varan kararları karşısında atacağı adımların da sınırlı olduğunu unutmamak gerekir. Çünkü iktidar, kendi geleceğinin de garantisi olan yargı kurumunun tümüyle etkisiz hale getirilmesinden uzak duracaktır (Levitsky ve Way, 2002: 56-57).

Yargıya yönelik atılacak adımlar arasında parlamento çoğunluğundan da aldığı destekle kompozisyonunun değiştirilmesi, yargılama prosedürlerinin değiştirilmesi ve yargı mensuplarının ödüllendirilmesi veya cezalandırılması olabilecektir (Urribarri, 2011: 859). Böylece yargı mensupları verecekleri kararların sonuçlarını önceden tahmin edeceklerinden ona göre karar vermek durumunda kalacak ya da zaten siyasi görüşleri iktidarla örtüşen yargıçların atanması yoluyla istenmeyen kararlar engellenecektir. Ancak yargının varlığı ve bağımsızlığı anayasal olarak var olduğundan iktidar tarafından bir meşruiyet kaynağı olarak kullanılacaktır. Otoriter yönetimler meşruiyetlerini genellikle gelir dağılımının daha adil hale getirilmesi, siyasi istikrar, ekonomik büyüme vb. gibi yollarla desteklemektedir. Bununla birlikte kamuoyuna hesap verme ilkesinin etrafından dolaşarak yargı kararları yoluyla da politikalarını meşrulaştırmaktadırlar (Moustafa, 2014: 286).

Teorik olarak ise demokratik bir yönetimde yargının bağımsız bir kurum olarak varlığını sürdürebilesi mümkünken, otoriter bir yönetimde muhalefet tarafından ayrı bir rekabet platformu ve hatta veto makamı olarak kullanılabilmesi düşüncesiyle güçlü ve bağımsız bir kurum olarak var olması mümkün değildir (Urribarri, 2011: 857-858). Otoriter yönetimler yargının veto niteliğindeki kararları karşısında iktidarın hesap vermesi ilkesinden değil de atılan adımların amaca uygun olmasından bahsedecektir. Üstelik yargı iktidar ile aynı çizgiye oturduktan sonra rejime iç ve dış meşruiyet sağlamak, rejime sadık elitler arasındaki sorunların çözülmesi, rejime muhalif elitlerin ise sindirilmesi gibi işlevler de üstlenebilmektedir. Örneğin Pereira'nın 2005 yılındaki çalışması Brezilya ve Şili'deki ordu-yargı işbirliğinin ülkedeki baskı ve şiddeti yargının görmezden gelmesine yol açtığını ortaya koymaktadır. (Pereira, 2005) Mısır'da ise Mübarek rejiminin uluslararası yatırımcılara serbest piyasa ekonomisine zarar verecek düzenlemelere izin verilmeyeceği garantisini göstermek için liberal yargıçların çok hassas olmayan konularda yönetime meydan okumasını kabullendiği görülmektedir (Urribarri, 2011: 857).

3. Rekabetçi Otoriter Rejimlerde Farklı Tecrübeler

1990 sonrası Batı öncülüğünde gerçekleşmesi beklenen yeni demokratikleşme dalgası rekabetçi otoriter rejimleri [5] bir geçiş dönemi olgusu olarak değerlendirmiştir. Ancak henüz demokratikleşmeyen ve otoriter bir rejime de dönüşmeyen bu rejimler Batıya yakınlıklarının ve iktidarın örgütsel gücünün boyutu gibi faktörler doğrultusunda hareket etmiştir.

Batı ile hem coğrafi hem de kültürel ve siyasi bağları kuvvetli olan ülkeler örgütsel güçleri kuvvetli dahi olsa demokratikleşmede önemli yol kat ederek demokratik ülkelere dâhil olmuştur. Batı ile yakınlık rekabetçi otoriter rejimleri:

- Otokratik yönetimlerin baskıcı politikalarının uluslararası alanda ön plana çıkarılması,
- Batının bu politikalara karşılık verme ihtimalinin çok yüksek olması,
- Uluslararası izolasyon ihtimalinden kaçınacak muhalif kesimlerin Batı desteği görmesi,
- Prestij kaybı sonucu otoriter yönetimleri devam ettirmenin maliyetinin artması sebebiyle demokratikleşmeye zorlamıştır (Levitsky ve Way, 2010: 23).

Avrupa demokrasilerine yakın Doğu Avrupa ülkeleri ve ABD yakınındaki rekabetçi otoriter rejimlerin kaderlerinde bu unsur belirleyici olmuştur. USAID de bir milyar dolardan fazla fon ile Doğu Avrupa'da demokratikleşme adına faaliyet yürütmüştür (Carothers, 1991: 51). Sonuçta 12 rejimden 10'u [6] demokratikleşmelerini büyük oranda tamamlamıştır. Öyle ki, örgütsel gücün yüksek olduğu Nikaraguay ya da

ekonomik kalkınmasını tamamlamamış Makedonya, etnik savaşın yaşandığı Hırvatistan ve Sırbistan gibi ülkeler dahi demokrasiye yönelmiştir.

Sovyet sonrası ülkelerden ise altısı rekabetçi otoriter rejim olarak tespit edilmiştir. Ukrayna, Gürcistan ve Moldova'da rejimler istikrar sağlayamayıp yıkılıp tekrar kurulmuştur. Rusya, Ermenistan ve 1994 sonrası Belarus ise istikrarlı bir yönetim oluşturmuşlardır (Levitsky ve Way, 2010: 183). Eski Sovyet ülkelerinin tecrübeleri, Soğuk Savaş süresince ve sonrasında dünyanın küreselleştiği iddiasını yanlış çıkarmaktadır (Njolstad, 2004: 91). Eski Sovyet coğrafyasında Soğuk Savaş döneminde dışa kapalı siyasi kültürlerinin bir sonucu olarak Batı ile yakınlığın yok denecek kadar az olduğu rejimlerde küreselleşme yaşanmamış ve demokratikleşme de gerçekleşmemiştir. Kendine yeterlilik, siyasi iktidarın örgütsel gücü açısından zayıf ülkelerin Batının etkisine daha açık olduğu gerçeğinden hareketle Ukrayna'nın ve Gürcistan'ın 2018 itibarıyla yaşadığı iktidar değişiklikleri açıklanabilmektedir. Rusya Federasyonu ise nükleer bir güç olmasının verdiği özgüvenle 90lardaki ekonomik ve siyasi zayıflığa rağmen tam olarak Batı etkisine girmemiştir. 2000 sonrasında ekonomik ve siyasi toparlanma ile birlikte ise Batı demokrasisinin karşısına *egemen demokrasi* kavramını koyarak otoriter politikalara yönelmiş ancak rekabetçi otoriter yapısını korumuştur.

Sovyet çöküşü ile birlikte bölge, hem uluslararası kuruluşlar hem de hükümetler dışı aktörlerin yoğun ilgisine maruz kalmıştır. Venedik Komisyonu, Avrupa Konseyi, AGİT ve Avrupa Medya Enstitüsü gibi kuruluşlar bölge ülkelerini değerlendirme, teknik destek sağlama ve denetleme yoluyla etkilemiştir. Buna rağmen, Sovyet sonrası ülkelerin Doğu Avrupa ülkelerine göre Batı etkisi açısından çok daha geride oldukları açık bir gerçektir (Levitsky ve Way, 2010: 185). Özellikle Gürcistan'da ve Ukrayna'da yaşanan renkli devrimlerde Batı desteğinin açık bir şekilde sunulması (Nogayeva, 2011: 224), ancak Doğu Avrupa ülkeleri gibi eksenini değiştirecek yoğunlukta Batı etkisinin sunul(a)maması buna örnektir. Buna bir de Rusya Federasyonu'nun özellikle 2000 sonrası hem ekonomik hem de siyasi olarak toparlanması eklenmiş ve Batı etkisi daha da sınırlanmıştır. Bu durum Rusya'nın 2008 yılında Gürcistan müdahalesi ve 2014 yılında Kırım'ı ilhakı ile en üst seviyeye çıkmış ve bu ülkelerin Avrupa'yla bütünleşmeleri kalıcı bir şekilde engellenmiştir.

Ekonomik açıdan gelişmiş ve demokratikleşmiş dünyadan coğrafi olarak uzakta kalan Afrika ülkeleri Batıya yakınlık bakımından Sovyet sonrası ülkelerden de daha az bağı sahiptir. Buna rağmen bölgede mevcut yoksulluk, ekonomik ve siyasi hayata yansımış ve uluslararası yardımların özellikle 90lı yıllarda insan haklarına saygı ve rejimin demokratik performansına endekslenmesi bölge ülkelerini etkilemiştir. (Resnick, 2011) 1989 yılında 29 olan tek parti rejimleri 1994 yılında sifira inmiştir (Bratton ve Walle, 1997: 8). Ancak, Afrika'ya uluslararası alanda ilginin az olması, özgür ve adil gerçekleşmeyen seçimlere ve insan hakları ihlallerine tepki veya müdahalenin çok düşük olasılıkta kalması otoriter yönetimlerin sürdürülmesinin maliyetini düşürmüştür (Brown, 2005: 179-198). Örgütsel gücü yüksek olan Mozambik, Tanzanya ve Zimbabve gibi ülkeler ve ekonomik açıdan güçlü olan Botswana, Gabon ve Kamerun'da iktidarlar istikrarını sağlayabilmişlerdir. Batı ile daha fazla yakınlığı olan ancak örgütsel gücü zayıf olan Kenya, Senegal, Benin, Madagaskar, Malavi, Mali ve Zambiya gibi ülkeler ise istikrarsız bir rekabetçi otoriter rejim tecrübe etmişlerdir (Levitsky ve Way, 2010: 237).

Asya'nın rekabetçi otoriter rejimlerinden Tayvan, uluslararası arenadaki varlığını sürdürmek için Batıya duyduğu ihtiyacın da etkisiyle yüksek olan örgütsel gücünü otoriter yapının devamında kullanmamıştır. Çin ile olan rekabeti ve Batı'ya olan ihtiyacının da etkisiyle otoriter devlet yapısından uzaklaşma ihtiyacı hissetmiş ve demokratikleşmiştir (Tien ve Shiau, 1992: 58-61). Kamboçya ve Malezya ise Tayvan'a göre daha az Batıya bağıllık hissetmesi ve otoriter politikalara karşı Batı tarafından uygulanacak baskı ihtimalinin azlığı sayesinde henüz 90ların başında komünistlerin iktidardan uzaklaştırılmasına rağmen otoriter yapıyı pekiştirmiştir. Bu sayede 2018 yılı itibarıyla uzun süre iktidarda kalmanın planları yapılmaktadır (Thawan, 2018).

Levitsky ve Way'in 1990-1995 döneminde rekabetçi otoriter rejime dönüştüğünü tespit ettiği 35 rejim, görüldüğü gibi, iktidarın örgütsel gücü, Batıya yakınlığı ve kendine yeterliliği gibi faktörlerin devreye girmesiyle farklılaşmıştır. Hırvatistan, Slovakya vd. gibi örneklerde demokratikleşme ve Batı dünyasıyla bütünleşme, Ukrayna ve Gürcistan gibi ülkelerde istikrarsızlık, Rusya'da belirli seviyede rekabeti bünyesinde barındıran istikrarlı bir otoriter rejim hâkim olmuştur.

Sonuç

Komünizm sonrası uluslararası alanda demokratikleşme süreçlerini er ya da geç tamamlayacakları beklenen melez rejimlerin önemli bir kısmı, ne demokratikleşmiş ne de tam otoriter bir yapıya bürünmüştür. Aksine, melez rejimler iç siyasal dengeleri ellerinde tutacak ve halkı tatmin edecek sınırlı seviyede özgürlük ve

rekabete imkân tanımışlardır. Yanı sıra iktidar koltuğunu elde tutmak üzere devlet kurumlarının tüm imkânlarını kullanarak siyasal hayatın her alanında kendine özgü bir yapı oluşturmuşlardır. Bu yapı, uluslararası çeşitli baskı ve çatışmalar bahane edilerek dış müdahaleye karşı önlemler dizisi olarak sunulmuş ve o toplumun siyasal kültürünün kendine özgü bir rejim çıkarabileceği iddia edilmiştir. İktidar değişimi bir istikrarsızlık kaynağı şeklinde yorumlanmış, ekonomik çöküş ve ülke ideallerini ulaşılamayacak kadar ileri atma olumsuzluklarıyla eşleştirilmiştir. Bu sonuçlardan uzak kalmak için kurulan mekanizmalar ise ülkede demokratik değişimin önünü kapatarak sınırlı bir rekabetçi ortam ile otoriter bir yönetim bırakmıştır.

Steven Levitsky ve Lucan Way'in rekabetçi otoriter rejim olarak adlandırdığı bu rejimler, demokratik geçişin gerçekleşmeyerek anlamsızlaşması sonucunda evirildiği siyasal sistemlerdir. Bu teorinin iddiasına göre tam otoriter bir yönetim sonrası iktidara gelen siyasal liderler, Batıya yakınlığın etkisinin az olması ve örgütsel güçlerinin de yeterli olması durumunda iktidarlarını kaybetmeyerek yeni bir rejim tipi yaratmışlardır. Bu rejimlerin ortaya çıkışı, organizasyonu, hangi koşullarda hayatta kaldıkları ve geleceklerinin çalışılması yeryüzündeki yaklaşık 195 siyasal rejimin elliye yakınının melez rejimlerden oluşması üzerine önem kazanmıştır.

Son Notlar

[1] Yapısında hem demokratik hem de otokratik unsurları barındırdığından demokratik veya otoriter yönetim olarak adlandırılmayan siyasal rejimler.

[2] 90 ülke özgür (%46), 47 ülke ise özgür olmayan (%24) kategorisinde bulunmaktadır.

[3] Soğuk Savaş sonrası melez rejimler hakkında ayrıntılı bilgi için bakınız:

Thomas Carothers, "The End of the Transition Paradigm" *Journal of Democracy* 13:1 (2002);

Andreas Schedler. "Elections Without Democracy: The Menu of Manipulation" *Journal of Democracy* 13:2 (2002): 36-50.

[4] Melez rejimleri konu edinen her teorisyen değerlendirmeye aldığı farklı unsurlara göre farklı rejim tiplerine ulaşabilmektedir. Örneğin Özbudun, *sınırlı demokrasi, fiili tek partili ya da kısıtlayıcı* (restrictive) demokrasi, *seçimsel* (electoral), *koruma altındaki* (guarded-protected) ya da *vesayetçi* (tutelary) demokrasi tanımlamaları yapmıştır. (Özbudun, s. 40)

[5] Levitsky ve Way'in tarafından SSCB'nin dağılması sonrasında 1990-1995 arası dönemde tüm dünyada rekabetçi otoriter rejimlerin sayısı 35 olarak belirlenmiştir. Bu dönem itibarıyla yabancı işgali altındaki rejimler, en önemli makam için seçimlerin yapılmadığı İran gibi rejimler, iktidarın gayri resmi de olsa askeri otorite tarafından kontrol edildiği (Tayland, Pakistan) rejimler dışarıda bırakılmıştır. Ayrıca, Kolombiya gibi rekabet şartlarının nispeten adil olduğu ancak bireysel özgürlükler ve insan hakları ihlallerinin ana akım siyasi hareketlere değil de belirli bir gruba yönlendirildiği illiberal rejimler dışarıda bırakılmıştır.

[6] Doğu Avrupa'da Arnavutluk, Hırvatistan, Makedonya, Romanya, Sırbistan ve Slovakya; Latin Amerika'da Dominik Cumhuriyeti, Haiti, Guyana, Nikaraguay, Peru, Meksika R.O.R. olarak değerlendirilmiştir.

Kaynakça

Akhrarkhodjaeva, Nozima. (2017). The Instrumentalisation of Mass Media in Electoral Authoritarian Regimes. İçinde: Andreas Umland, Eds. Soviet and Post-Soviet Politics and Society. Ibidem Press.

Allen, Philip M. (2003). Madagascar: Impeachment as Parliamentary Coup d'Etat ve Jody C. Baumgartner, Impeachment, Russian Style (1998-99) İçinde: Jody C. Baumgartner ve Naoko Kada. Checking Executive Power: Presidential Impeachment in Comparative Perspective. London: Praeger.

Ambrosia, Thomas. (2014). Beyond the Transition Paradigm: A research Agenda for Authoritarian Consolidation. *Demokratizatsya*, 22 (3), 471-494.

Baylis, John, Smith, Steve, Eds., (2001). The Globalization of World Politics. 2nd ed. Oxford University Press.

Bratton, Michael, van de Walle, Nicolas. (1997). Democratic Experiments in Africa: Regime Transitions in Comparative Perspective. New York: Cambridge University Press.

Brown, Stephen. (2005). Foreign Aid and Democracy Promotion: Lessons from Africa. *The European Journal of Development Research*, 17 (2), 179-198.

- Brownlee, Jason. (2009). Portents of Pluralism: How Hybrid Regimes Affect Democratic Transitions. *American Journal of Political Science*, 53 (3), 515-532.
- Brownlee, Jason. (2007). *Authoritarianism in an Age of Democratization*. New York: Cambridge University Press.
- Carothers, Thomas. (2002). The End of The Transition Paradigm. *Journal of Democracy*, 13 (1), 5-21.
- Carothers, Thomas. (1991). In *The Name of Democracy: US Policy Toward Latin America in the Reagan Years*. Berkeley: University of California Press.
- Collier, David., Levitsky, Steven. (1997). "Democracy with Adjectives: Conceptual Innovation in Comparative Research." *World Politics*, 49 , 430-451.
- Dahl, Robert A. (1982). *Dilemmas of Pluralist Democracy*. New Haven, Yale University Press.
- Diamond, Larry Jay. (2002). Thinking About Hybrid Regimes. *Journal of Democracy*, 13 (2), 21-35.
- Fish, M. Steven. (2005). *Democracy Derailed in Russia The Failure of Open Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gelman, Vladimir. (2015). *Authoritarian Russia: Analyzing Post-Soviet Regime Change*. University of Pittsburgh Press.
- Gilbert, Leah., Mohseni, Payam. (Sept. 2011). Beyond Authoritarianism: The Conceptualization of Hybrid Regimes. *Studies in Comparative International Development*, 46 (3), 270-297.
- Koltsova, Olessia. (2006). *News Media and Power in Russia*. Routledge.
- Lehtisaari, Katja. (October 2015) *Market and Political Factors and the Russian Media*, University of Oxford, Working Paper.
- Levitsky, Steven., Way, Lucan A. (2010). *Competitive Authoritarianism: Hybrid Regimes After the Cold War*. Cambridge University Press.
- Levitsky, Steven., Way, Lucan A. (April 2002) "Elections Without Democracy: The Rise of Competitive Authoritarianism." *Journal of Democracy*, 13 (2), 51-65.
- Linz, Juan J. (1975). *An Authoritarian Regime: the Case of Spain*. İçinde: Allardt, Erik., Littunen, Yrjo. (Eds.), *Cleavages, Ideologies and Party Systems*. Helsinki: Westermarck Society.
- Linz, Juan J. (2012). *Totaliter ve Otoriter Rejimler*. Çev. Ergun Özbudun Ankara: Liberte.
- McLean, Iain., McMillan, Alistair. *Oxford Concise Dictionary of Politics*. 3rd ed. Oxford University Press, 2009.
- Morlino, Leonardo. (Eylül 2008). *Hybrid Regimes or Regimes in Transition?*, *FRIDE*, Working Paper 70.
- Moustafa, Tamir. (2014) *Law and Courts in Authoritarian Regimes*. *The Annual Review of Law and Social Science*, 10, 281-299.
- Moustafa, Tamir. (2003). *Law versus the State: The Judicialization of Politics in Egypt*. *Law & Social Inquiry*, İçinde: Urribarri, 2011.
- Njolstad, Olav. (2004). *The Last Decade of The Cold War: From Conflict Escalation to Conflict Transformation*. New York: Routledge,
- Nogayeva, Ainur. (2011). *Orta Asya'da ABD, Rusya ve Çin Stratejik Denge Arayışları*. Ankara: Usak Yayınları,
- Ottaway, Marina. (2003). *Democracy Challenged: The Rise of Semi-Authoritarianism*. Washington: Carnegie Endowment for International Peace.
- Özbudun, Ergun. (2014) "Competitive Authoritarianism: Hybrid Regimes After the Cold War by Levitsky and Way", *Kitap İncelemesi, Turkish Review*, http://www.turkishreview.org/reviews-briefs/-competitive-authoritarianism-hybrid-regimes-after-the-cold-war-by-steven-levitsky-and-lucan-a-way_541034 Erişim: 11 Ekim 2015.
- Özbudun, Ergun. (2016) *Otoriter Rejimler, Seçimsel Demokrasiler ve Türkiye*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Özekici, Nazlı. (2017). The Domestic or International? Assessing the Factors in Competitive Authoritarian Regimes' Trajectories and Outcomes: A review of Levitsky and Way, Schedler and Brownlee, *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 14 (55), 125-129.
- Pereira, Anthony. (2005). Political (In)Justice, Authoritarianism and the Rule of Law in Brazil, Chile and Argentina, Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Press.
- Petrov, Nikolay., Lipman, Maria., Hale, Henry E. (2014) Three dilemmas of hybrid regime governance: Russia from Putin to Putin, *Post-Soviet Affairs*, 30 (1), 1-26.
- Resnick, Danielle. (2011). "Foreign Aid and Democracy in Africa ", United Nations University, 11.03.2011 <https://unu.edu/publications/articles/foreign-aid-and-democracy-in-africa.html> Erişim: 13 Mart 2018.
- Schedler, Andreas. (2002). "Elections Without Democracy: The Menu of Manipulation." *Journal of Democracy*, 13 (2), 36-50.
- Schedler, Andreas. (2016) "The Logic of Electoral Authoritarianism", http://www.ethiomeia.com/accent/ea_schedler.pdf Erişim: 29 Mart 2016.
- Schedler, Andreas. (2013) The Politics of Uncertainty: Sustaining and Subverting Electoral Authoritarianism. Oxford: University Press.
- Schmidt, Manfred G. (2002) Political Performance and Types of Democracy: Findings from Comparative Studies. *European Journal of Political Research*, 41, 147-163.
- Schumpeter, Joseph. (2006) *Capitalism, Socialism, and Democracy*. 5th ed. New York: Routledge.
- Thawan, Tanutam. (2018) "The Big Three: 2018 Elections for Thailand, Malaysia and Cambodia", *Phuketgazette*, <https://www.phuketgazette.net/news/big-three-2018-elections-thailand-malaysia-cambodia> Erişim: 15 Mart 2018.
- Tien, Hung-Mao., Jeng Shiau, Chyuan. (1992) Taiwan's Democratization: A Summary. *World Affairs*, 155 (2), 58- 61.
- Tsygankov, Andrei P. (2005) 'Vladimir Putin's Vision of Russia as a Normal Great Power, *Post-Soviet Affairs*, 21 (2), 132-58.
- Tsygankov, Andrei P. (1997). From International Institutionalism to Revolutionary Expansionism: the Foreign Policy Discourse of Contemporary Russia. *Mershon International Studies Review*, 41.
- Urribarri, Raul A. Sanchez. (2011) Courts between Democracy and Hybrid Authoritarianism: Evidence from the Venezuelan Supreme Court. *Law & Social Inquiry*, 36 (4): 854-884.
- Usul, Ali Resul. (Aralık 2014) "Demokrasi, Otoriterlik, Uluslararası Politika: Entegre Bir Yaklaşım Arayışı." *SAM Papers*, No: 14.
- Vakhtang Kipiani, (2005). *Vlada T'my i Temnykiv*, Kiev: Prosvita, İçinde; Levitsky ve Way, 2010.
- Zakaria, Fareed. (1997) The Rise of Illiberal Democracy, *Foreign Affairs*.
- "Freedom in the World 2013: Democratic Breakthroughs in the Balance", *Freedom House*, s. 11. <https://freedomhouse.org/sites/default/files/FIW%202013%20Charts%20and%20Graphs%20for%20Web%200.pdf> Erişim: 4 Mayıs 2015.
- "Nazarbayev yeniden cumhurbaşkanı", *Haberrus*, 26 Nisan 2015.
- "Russia", World Report, 2016: Events of 2015, *Human Rights Watch*.

COMPETITIVE AUTHORITARIANISM AS AN EXAMPLE OF HYBRID REGIMES

Extended Abstract

Introduction: The end of the USSR witnessed a new debate on the democratization of the post-soviet countries. Dissolution of the USSR was evaluated as a factor that would proliferate the democratization and create a new wave. The third wave of democratization has resulted in the proliferation of hybrid regimes that were neither democracy nor autocracy. Thus, in order to analyze the nature of these regimes political scientists have come up with a wide range of adjectives used with the concept of ‘democracy’ and ‘authoritarianism.’

Competitive authoritarianism, in this context, is a new concept to define these hybrid regimes which contain democratic elements such as regular elections, a certain degree of diversity in media and the existence of opposition political parties. However, these elements are not functioning as they do in western democracies. Since the government (the leader or the party in power) has the opportunity to use all state advantages on behalf of the government, opposition parties do not have a fair field of competition. Electoral process, media, judiciary and all other aspects of political life is affected from this distorted nature of the ruling system.

Methodology: In this context, this study focuses on the problem of the definition of hybrid regimes and explain the concept of competitive authoritarianism in detail. Dahl’s definition of poliarchy and Linz’s definition of authoritarian regimes are used to compare competitive authoritarian regimes with these definitions. In order to achieve this target, Morlino’s study on the classification of hybrid regimes (2008), together with Diamond’s article on the regime classification (2002) were analyzed. This analysis gave way to the determination of problems in naming these regimes and I identified the concepts that are called as democracies with adjectives: illiberal democracy (Fareed Zakaria), electoral democracy (Larry Diamond), partial democracy (Epstein), defective democracy (Croissant and Merkel) and so on. However, especially with the new millennium, research on hybrid regimes revealed that certain regimes with more authoritarian features could not even be called with democracy concept. That is why, this study targeted to explain the difference among these concepts (democracy with adjectives) and tried to explain how a competitive authoritarian regime differs from them.

Electoral process and elections, media and judiciary were defined as the main elements over which a competitive authoritarian regime was established. Although there are other elements such as the role of elites, protests and the political culture of the society, a competitive authoritarian regime creates its legitimacy and stability through the electoral process and with the help of the media and judiciary.

Results: Consequently, I stressed the importance of the experiences of different competitive authoritarian regimes such as six post-soviet regimes (Russia until the Putin’s second term, Armenia, Georgia, Belarus, Moldova and Ukraine), Asian countries (such as Malaysia and Cambodia), and African countries (such as Gabon, Cameroon, Mozambique, Botswana etc.). While doing this, I used the criteria defined by Levitsky and Way’s 2010 book on competitive authoritarianism: linkage and leverage (the effect of western democracies) and organizational power of the regime. Levitsky and Way claimed that the western pressure on the regimes in transition realized as the following: bringing autocratic features of these regimes into the forefront, supporting the oppositionist movements and parties, and increasing the cost of maintaining authoritarian regime.

Conclusion and discussion: In this context, regimes whose organization power is enough to resist western pressure and whose ties with the West are low is able to stand against the West. This gives the opportunity to create, name and maintain their distinctive political regime as happened in the Russian Federation especially during Putin years. Any possible opposition movements or political parties in these regimes are seen as external threats coming from the foreign enemies and the population is called to unite against this threat. That is why, patriotism, belief in the greatness of the nation and the powerful role of the religion are always appealed as uniting forces in the society.

Countries with higher degree of dependency on the West and low organizational power such as Eastern European countries, that are now the European Union members, are not able to resist this pressure. As a result, it is certain to state that competitive authoritarian regimes are worth to study as distinct political regimes since more than fifty countries are competitive authoritarian and almost % 23 of the world’s population live under these regimes.